

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس : تاریخ اسلام (۲)	رشته : علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع : ۸ صبح	مدت امتحان : ۸۵ دقیقه
سال سوم متوسطه شیوه ی سالی واحدی (۲۰ نمره ای)		تاریخ امتحان : ۱۶/۳/۱۳۹۰	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه ۱۳۹۰		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح در سه صفحه	صفحه : ۱	بارم
۱	الف: « ص » (۰/۲۵) ب: « غ » (۰/۲۵) سامرا (۰/۲۵)	ج: « ص » (۰/۲۵)	۱
۲	الف: حادثه شهادت امام حسین (ع) (۰/۲۵) ب: هفت سال (۰/۲۵) ج: راستی (۰/۲۵) و درستی گفتار (۰/۲۵)		۱
۳	الف: عبدالله بن عباس (۰/۲۵) ب: عبیدالله بن عباس (۰/۲۵)	ج: عبدالملک بن مروان (۰/۲۵) د: واقفیه (۰/۲۵)	۱
۴	۱) اگر امام با توسل به قدرت و قیام مسلحانه در صدد قبضه‌ی حکومت و خلافت بر می‌آمد، بسیاری از عزیزان خود را که به امامت و رهبری او معتقد بودند، از دست می‌داد. علاوه بر اینها گروه بسیاری از صحابه پیامبر که به خلافت امام راضی نبودند کشته می‌شدند. و با کشته شدن این عده که به هر حال قدرتی در برابر شرک و بت پرستی و مسیحیگری و یهودیگری به شمار می‌رفتند، قدرت مسلمانان در مرکز به ضعف می‌گرایید. ۲) بسیاری از گروهها و قبایلی که در سالهای آخر عمر پیامبر مسلمان شده بودند، هنگامی که خبر در گذشت پیامبر اسلام در میان آنان منتشر گردید، پرچم ارتداد و بازگشت به بت پرستی را برافراشتند و مدینه را بشدت مورد تهدید قرار دادند. به همین جهت نخستین کاری که حکومت جدید انجام داد این بود که گروهی از مسلمانان را برای نبرد با مرتدان بسیج کرد و سرانجام شورش آنان با تلاش مسلمانان خاموش گردید. در چنین موقعیتی که دشمنان ارتجاعی اسلام، پرچم ارتداد را برافراشته و حکومت اسلامی را تهدید می‌کردند، هرگز صحیح نبود که امام پرچم دیگری به دست بگیرد و قیام کند. ۳) علاوه بر خطر مرتدین، مدعیان نبوت و پیامبران دروغین مانند مسیلمه ، طلحه و سجاح نیز در صحنه ظاهر شده و نیروهایی دور خود گرد آوردند و قصد حمله به مدینه را داشتند که با همکاری مسلمانان آنان شکست خوردند. خط حمله‌ی احتمالی رومیان نیز می‌توانست مایه‌ی نگرانی دیگری برای جبهه مسلمانان باشد، زیرا تا آن زمان مسلمانان سه بار با رومیان درگیر شده بودند و رومیان مسلمانان را برای خود خطر جدی تلقی می‌کردند و در پی فرصتی بودند که به مرکز اسلام حمله کنند. اگر علی (ع) دست به قیام می‌زد، با تضعیف جبهه داخلی مسلمانان بهترین فرصت به دست رومیها می‌افتاد که از این ضعف استفاده کنند. (سه مورد کافی است هر مورد ۵/ نمره)	۱/۵	
۵	بدیهی است نظر امام تنها رسیدن به قدرت و تشکیل حکومت اسلامی نبود، (۰/۲۵) بلکه هدف اصلی صیانت و نگهداری قوانین اسلام در اجتماع و رهبری جامعه بر اساس این قوانین بود (۰/۵) و اگر این روش به وسیله معاویه اجرا می‌شد، باز تا حدودی هدف اصلی تامین شده بود. (۰/۲۵)		۱
۶	یکسال کاروانی از یمن که حامل مقداری از بیت المال بود، از طریق مدینه رهسپار دمشق بود. امام حسین (ع) با اطلاع از این موضوع، آن را ضبط کرد و در میان مستمندان بنی هاشم و دیگران تقسیم کرد (۰/۵) و نامه‌ای بدین شرح به معاویه نوشت : « کاروانی از یمن از اینجا عبور می‌کرد که حامل اموال و پارچه‌ها و عطریاتی برای تو بود تا آنها را به خزانه‌ی دمشق سرازیر کنی و به خویشان که تاکنون شکمها و جیبهای خود را از بیت المال پر کرده‌اند، ببخشی، من نیاز به آن اموال داشتم و آنها را ضبط کردم، والسلام » معاویه از این اقدام سخت ناراحت شد و نامه‌ی تندی به امام نوشت. (۰/۵) بی شک این اقدام امام حسین (ع) یک گام آشکار در جهت نامشروع معرفی نمودن حکومت معاویه و مخالفت صریح با وی به شمار می‌رفت. (۱/۵)	۱/۵	
۷	امام چهارم تنها در کربلا مدت کوتاهی بیمار بوده است و پس از آن بهبود یافته و در حدود ۳۵ سال همچون سایر امامان از سلامت جسمی برخوردار بوده است. (۰/۲۵) بی شک بیماری موقت آن حضرت در آن حادثه، عنایت خداوندی بوده است تا بدین وسیله از وظیفه جهاد معذور گردد. (۰/۵) و وجود مقدسش از خطر کشتار مزدوران یزید محفوظ بماند و از این رهگذر، رشته امامت تداوم یابد. (۰/۵)	۱/۲۵	
	ادامه‌ی راهنمای تصحیح در صفحه‌ی بعد		

راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: تاریخ اسلام (۲)	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸ صبح	مدت امتحان: ۸۵ دقیقه
سال سوم متوسطه شیوه ی سالی واحدی (۲۰ نمره ای)		تاریخ امتحان: ۱۳۹۰/۳/۱۶	
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه ۱۳۹۰		مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir	

ردیف	راهنمای تصحیح در سه صفحه	صفحه: ۲	بارم
۸	عمر بن عبدالعزیز گام‌های بزرگی چه در جهت احقاق پاره‌ای از حقوق پایمال شده بنی هاشم و چه در جهت اجرای عدالت اجتماعی برداشت (۰/۲۵) از آن جمله بدعت ناسزاگویی به امیر مومنان را که از زمان معاویه رواج داشت ممنوع کرد (۰/۲۵) و فدک را به فرزندان حضرت فاطمه (ع) باز گرداند. (۰/۲۵) موالی را که از حقوق مساوی با عرب محروم بودند، مورد حمایت قرار داد. (۰/۲۵) نخستین خلیفه بود که به صورت رسمی، ممنوعیت کتابت و تدوین حدیث را لغو، و محدثان را به جمع آوری و کتابت حدیث تشویق کرد. (۰/۲۵) گویا با توجه به این خدمات او بود که امام باقر (ع) می‌فرمود: عمر بن عبدالعزیز نجیب دودمان بنی امیه بود. (۰/۲۵)	۱/۵	۱/۵
۹	دو عامل از همه بیشتر اثر داشت: یکی مظلومیت خاندان پیامبر به دست امویان (۰/۵) و دیگری تحقیر مسلمانان غیر عرب (ایرانیان) و محرومیت آنان از حقوق اجتماعی در حکومت سلسله امویان (۰/۵) از این رو عباسیان از یک طرف شعار طرفداری از خاندان پیامبر می‌دادند و از طرف دیگر در صدد جلب حمایت ایرانیان بر آمدند. (۰/۵)		۱/۵
۱۰	فرمودند: بلی حرمت شراب در قرآن مجید صریحاً بیان شده است. آنجا که خداوند می‌فرماید: بگو پروردگار من، تنها کارهای زشت، چه آشکار و چه پنهان و نیز اثم و ستم به ناحق را حرام نموده است. (۰/۵) آنگاه امام پس از بیان چند موضوع دیگر که در این آیه تحریم شده، فرمود: مقصود از کلمه‌ی « اثم » در این آیه همان شراب است زیرا خداوند در آیه‌ی دیگری می‌فرماید: از تو از شراب و قمار می‌پرسند، بگو در آن « اثم کبیر » و سودهایی برای مردم هست و گناهِش از سودش بزرگتر است. (۰/۵) و اثم که در سوره اعراف صریحاً حرام معرفی شده، در سوره بقره در مورد شراب و قمار به کار رفته است. بنابراین شراب صریحاً در قرآن مجید حرام معرفی شده است. (۰/۵)	۱/۵	۱/۵
۱۱	زیرا دستگاه خلافت عباسی در این سالهای کوتاه که گرفتار اختلاف داخلی (۰/۲۵) و مناقشات امین و مامون (۰/۲۵) و خلع مامون از ولایتعهدی (۰/۲۵) و واگذاری آن به موسی فرزند امین بود (۰/۲۵) فرصتی برای آزار و اذیت امام رضا (ع) نیافت.		۱
۱۲	روزی که می‌خواست از مدینه حرکت کند خاندان خود را گرد آورد و از آنان خواست برای او گریه کنند و فرمود: من دیگر به میان خانواده‌ام بر نخواهم گشت. (۰/۵) آنگاه وارد مسجد رسول الله شد تا با پیامبر وداع کند. حضرت چندین بار وداع کرد و باز به سوی قبر پیامبر بازگشت و با صدای بلند گریست. (۰/۵)		۱
۱۳	۱) یکی از یاران امام رضا (ع) می‌گوید: در خراسان در محضر امام رضا (ع) بودیم. یکی از حاضران به امام عرض کرد: سرور من اگر پیش آمدی رخ داد به چه کسی مراجعه کنیم؟ امام فرمود: به فرزندم ابو جعفر. در این هنگام آن شخص سن حضرت جواد (ع) را کم شمرد. امام رضا (ع) فرمود: خداوند عیسی بن مریم را در سنی کمتر از سن ابو جعفر، رسول و پیامبر قرار داد. (۰/۵) ۲) امام رضا (ع) به یکی از یاران خود به نام معمر بن خالد فرمود: من ابو جعفر را در جای خود نشاندم و جانشین خود قرار دادم، ما خاندانی هستیم که کوچکترین معارف الهی را مو بمو از بزرگانمان ارث می‌برند. (۰/۵)		۱
۱۴	۱) زوال هیبت و عظمت خلافت (۰/۲۵) ۳) گسترش ظلم و بیدادگری و خودکامگی (۰/۲۵) ۲) خوش گذرانی و هوسرانی درباریان (۰/۲۵) ۴) گسترش نهضت‌های علوی (۰/۲۵)		۱
	ادامه‌ی راهنمای تصحیح در صفحه‌ی بعد		

مدت امتحان : ۸۵ دقیقه	ساعت شروع : ۸ صبح	رشته : علوم و معارف اسلامی	راهنمای تصحیح سوالات امتحان نهایی درس: تاریخ اسلام (۲)
تاریخ امتحان : ۱۳۹۰/۳/۱۶		سال سوم متوسطه شیوه ی سالی واحدی (۲۰ نمره ای)	
مرکز سنجش آموزش و پرورش http://aee.medu.ir		دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت خرداد ماه ۱۳۹۰	

بارم	صفحه : ۳	راهنمای تصحیح در سه صفحه	ردیف
۱		<p>(۱) عثمان بن سعید عمری زیر پوشش روغن فروشی فعالیت می کرد. شیعیان و پیروان حضرت عسکری (ع) اموال و وجوهی را که می خواستند به امام تحویل دهند به او می رساندند و او آنها را در ظرفها و مشکهای روغن قرار داده و به حضور امام می رساند. (۰/۵)</p> <p>(۲) داود بن اسود، خدمتگزار امام که مامور هیزم کشی و گرم کردن حمام خانه ی حضرت عسکری بود، می گوید : روزی امام مرا خواست و چوب مدور و بلند و کلفتی به من داد و فرمود : این چوب را بگیر و نزد عثمان بن سعید ببر و به او بده . من چوب را گرفته روانه شدم در راه به یک نفر سقا برخورددم. قاطر او راه مرا بست. من چوب را بلند کردم و به قاطر زدم. چوب شکست و من در محل شکستگی چشمم به نامه هایی افتاد که در داخل چوب بوده است. بسرعت چوب را زیر بغل گرفته و برگشتم. (۰/۵)</p> <p>(۳) این قضیه نشان می دهد که امام، اسناد، نامه ها و نوشته های سری را در میان چوب جاسازی کرده و برای عثمان بن سعید که شخص بسیار مورد اعتماد و رازداری بوده می فرستاد و این کار را به عهده ی مامور حمام که کارش هیزم آوردن و چوب شکستن بود، و طبعاً سوء ظن کسی را جلب نمی کرده واگذار کرده بود. (۰/۵)</p>	۱۵
۰/۲۵		<p>فشارها و تضییقاتی که بویژه از زمان امام جواد (ع) به بعد بر امامان وارد شد و محدودیتهای فوق العاده که برقرار گردید نشان داد زمینه مساعد جهت بهره مندی از هدایتها و راهبریهای امامان در جامعه وجود ندارد (۰/۵) از اینرو حکمت الهی اقتضا کرد که پیشوای دوازدهم غیبت اختیار کند تا موقعی که آمادگی لازم در جامعه به وجود آید. (۰/۲۵)</p>	۱۶
۱/۵		<p>(۱) خورشید پنهان (۰/۲۵)</p> <p>(۲) جان جهان (۰/۲۵)</p> <p>(۳) پاسداری از آیین خدا (۰/۲۵)</p> <p>(۴) امید بخشی (۰/۲۵)</p>	۱۷
		موفق و سر بلند باشید	